

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

X. An explicata superiori capite paupertas conueniens sit Societati
professæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

Admini-
strare fru-
ctus, vel red-
ditus alicu-
ius, pauper-
tatis repu-
gnat.

XIV.
Dubium si
domui pro-
fessa possessio
non necessa-
ria legatur.

Quando
paupertati
semper re-
pugnet lega-
tum opinio
Antonini.

Opinio alio-
rum.

XV.
Auctoritas
inductum
suxta opi-
nionem An-
tonini.

XVI.
Quando le-
gatum pau-
pertati non
repugnet
certa reso-
lutio.

ius conferendo Societati. Adde etiam, quod licet ille voto ad id se obligaret, votum esset validum, & Societas posset fructus recipere, dummodo votum intelligatur soli Deo factum, & ipsi nullum esse ac-quisitum ius, sicut supra n. 9. dicebamus de obligatione hæredis ex testamento. Denique aduerto, cavendum esse, ne in Societate admittatur administratio, seu dispositio talium fructuum, vel reddituum; nam hoc repugnaret eius paupertati: vt constat ex cap. 2. 6. p. Const. §. 2. & 6. & lit. B.

Sed quid si domui professa possessio aliqua ad vsum suum, non necessaria donec, aut testamento relinquatur. Respondeo, dupliciter posse id contineri. Primo vt legatum habeat adiunctam aliquam conditionem repugnantem paupertati, prout declarata est: vt, g. quod talis possessio sub dominio vel usufructu Societatis semper cõseruetur, vel alia similis, & tunc clarum est, non posse legatum cum tali conditione acceptari. Dubitant autem Doctores, an in illo casu legatum illud valeat, necne? Quidam enim censent esse validum, & conditionem, vt pote iniquam debere haberi pro non adiecta. ita tenet Antonin. 3. p. tit. 16. c. 1. §. 12. notab. 7. argumento c. tu nobis, de testamentis, & regule 37. iuris in 6. quod *vtile per inutile non vitiatur*. Nihilominus huiusmodi legatum nullum simpliciter esse tenet glossa in dict. Clem. Exiit, verb. *Proinde*, circa finem, & ibi Cardinal. n. 1. Bartolus l. 2. Minoritarum dict. 2. c. 1. & 2. quia ita expressè est declaratum à Nicolao III. in c. Exiit, de verborum signis. in 6. Notat autè Bartolus hoc esse speciale, ex declaratione summi Pontificis, in odiũ talis legati, seu legatis, & in fauorem paupertatis Minorũ. Vnde infert, si cõditio adiecta legato, ex alia ratione esset turpis, vel impossibilis, nõ quia specialiter repugnet paupertati Minorũ, sed religioni in genere, &c. tunc reiecta conditione, retineri posset legatum, quia tunc nõ procedit illud ius speciale, & ita regulandũ esse legatum per generale ius, quod habet, vt à legato subducatur omnis impossibilitas. *Lo bimus*, ff. de conditionibus. & demonstrationibus, & l. legatum, ff. de usufructu legato. & l. *reprehensa*, de institutionibus & substitutionibus.

Ego verò hinc ulterius colligo, casum hunc, de quo agimus, non videri decidendum respectu Societatis ex illo iure speciali pro fratribus minoribus declarato: quia licet Societas professã in aliquo cum eis conveniat in communi paupertate, non tamen in omnibus; non est ergo necesse ad illam extendere illud ius speciale, seu declarationem illam, quæ per se nõ spectat ad substantiam paupertatis. Vnde quantum ad Societatem probabilem cenfeo opinionem Antonini. Quia verò Societas non acquirit ius civile, non poterit petere tale legatum: si autem hæres voluerit dare estimationem eius, vel ipsummet liberũ & reiecta conditione tradere, licet acceptari potest: quia nec voto, nec alicui iuri Societatis repugnat. An verò hæres teneatur in conscientia hoc modo dare legatum Societati, existimo in rigore non teneri, quia illi constat non fuisse talem voluntatem defuncti, & alioqui iura civilia, quæ de huiusmodi legatis disponunt, ibi non obligant, quia non acquiritur ius civile.

Secundò potest hoc legatum relinquere, vel sub expressa conditione, vt conuertatur in utilitatem Societatis, eomodo quo licet potuerit, vel simpliciter legando talem rem, & nihil declarando, & hi duo modi equiparantur in iure, quia quoties contrariũ nõ explicatur, intelligitur testator legare eo modo, quo melius potest, vt in specie declaratur in dict. c. exiit, §. *ad hoc*. In utroque ergo casu validum est legatum, & à Societate acceptari potest, ad vsum suum paupertati convenientem, vt declaratur in 6. p. Const. c. 2. lit. E. vbi in genere dicitur, *Quidquid stabile illi datus fuerit, teneatur, eo quamprimum poterit se exuere, ac vendere*,

vt pauperibus Societatis, vel externis, sua in paupertate subministratur, quod ex natura rei est necessarium, supposito tali voto, & tali genere paupertatis. Et ita communè hoc esse omnibus mendicantibus, qui paupertatem in communi obseruant, dixit Antoninus dict. not. 7. & Nau. in Comment. 2. de Regul. n. 1. Ad tollendos verò scrupulos additur in prædicta declaratione lit. E. posse expectari temporis opportunitatem, ne forte necessarium sit, vilius rem diuendere, quàm oporteat, facit etiam ad hoc, quod in decreto 51. Congreg. 7. fuit declaratum.

CAPUT X.

An explicata superiori capite paupertas conueniens sit Societati professã.

Am quæri hic potest, cur Societas professã hunc modum paupertatis, quam hætenus in proximo c. exposuimus, amplectatur: vt enim nunc omittamus generales difficultates, quæ de hac paupertate in communi motę sunt in Ecclesia, & in toto superiori sũt tractatę, specialiter videri potest hæc paupertas minus accommodata huic instituto. Primò, quia cum modus viuendi in his, quæ ad velut, & cibum pertinent, nec sit nimis austerus, nec nimis abiectus, ac vilis, talis paupertatis modus non rectè cum illo consonat: tum quia in externa specie non videntur hi religiosi tantam paupertatem præ se ferre, oportet autem, vt exteriores actiones cum exteriori habitu concordent. Tum etiã, quia erunt nimis onerosi ab ijs fidelibus, quia pluribus indigent ad suam sustentationem, quam alij pauperes religiosi. Secundò, quia considerato fine huius domorum, non videtur illi proportionata hæc paupertas; cum tamen tota perfectio paupertatis religiosę consistat in proportionem ad finem religionis iuxta doctrinã D. Thomæ in citato tomo adducta.

Antecedens siue assumptum huius 2. argumenti patet, quia finis Societatis professę est Evangelicę prædicatio, & fructus eius cum ministerijs illi annexis; ad hunc autem finem commodius videretur habere moderatã sustentationem, ex proprijs bonis in communi, tum quia minorem aliteret sollicitudinem, omnino enim omittere curam temporalium possibile non est, perfectionis verò est eligere minimam, quæ sufficiat: minus autem videntur sollicitate temporalia, quando cum moderatone, & in cõmuni habentur, quàm si omnino non habeantur, & oporteat assidue illa querere & procurare. Maximè, quia hoc etiam cum maiori periculo fit, quàm si moderata bona administrantur, item, quia hoc per paucos fieri potest, & ita alij expeditur ad contemplationem, studium, & spirituales actiones, quæ sunt propria opera huius religionis, & requirunt hominem valde liberum à temporalibus, & corporalibus curis.

Deniq; etiam ex parte eorum, quibus prædicandum est, videtur commodius non pendere ab illis in sustentatione corporali: quia maiori cum libertate, atq; adeò cum maiori fructu eis prædicabitur. Nam propter hanc rationem inter alias supra in cap. 7. n. 14. dicebamus, Societatem non accipere stipendia, seu elemosynas pro ministerijs spiritualibus. Atque hinc oritur specialis difficultas in Societate, nam aliæ religiones, etiam quæ seruant paupertatem in communi, possunt stipendia Missarum, & annuatim perpetua, & similes subventiones recipere, quæ non parum leuare possunt sollicitudinem temporalium rerum: Societas autem, cum illo subsidio spirituali careat, si etiam omnibus redditibus priuatur, cum magna difficultate, & consequenter non sine magna sollicitudine sustentari poterit.

Et cõfirmatur ab incoeuienti duplici, quod experientia ipsa docuisse videtur. Vnum est, quod ex hoc se in tota Societate domos professas, quod ex hoc 2. argum.

capite ortum videtur: nam vix in vnaquaque provincia, vna domus sustentari potest: maius autem Dei obsequium, & Ecclesiæ seruitium esse videtur si essent plures, etiam si haberent moderatos redditus vnde alerentur. Aliud incommodum est vt Collegia multiplicentur, quæ re ipsa, seu quoad ministeria, & quoad præcipuas personas, domus potius professæ sint: & solum Collegiorum retineant nomen, vt proprios redditus habere possint. Atque ita sit, vt domus professæ quæ iuxta suam paupertatem, & constitutiones non possint in suos vsus conuertere bona Collegiorum, reuera id faciant cum ipsi professi ex illis bonis maxima ex parte sustententur.

V. Nihilominus huic paupertatis professioni in Societate omnino coheret ea doctrina D. Thomæ 2. 2. p. 188. art. 7. vbi quærit, quid sit perfectius, religionem habere bona in communi, scilicet stabilia, & immobilia (de his enim præcipue est questio) vel illis carere, ex paupertatis professione. Et in summo respondet, triplicem esse religionem: vna est instituta ad actiones militiæ, vel corporalis misericordię, & huic, aut melius esse habere bona in communi, etiam abundanter: quia indiget illis ad suum finem. Alia religio est instituta ad contemplandum tantum, & huic etiam dicit bonum esse habere bona in communi cum moderatione, quæ sufficiat ad tollendam solitudinem cõtemplationis contrariã. Tertia religio est, quæ & ad contemplandum, & ad contemplata aliis tradendum instituta est: & de hac inquit D. Thom. perfectius esse, vt paupertatem etiam in communi profiteatur: quia proficitur maximam solitudinem in spiritualibus, & consequenter asumere debet eum vitæ modum, in quo sit minima solitudo in temporalibus. Manifestum est autem (inquit D. Thom.) quod minimam solitudinem ingerit seruare res vsui hominum necessarias, tempore congruo procuratas. In quibus verbis duo tacite cõcludit: vnum est in administratione rerum immobilium, quæ necessaria est ad earum conseruationem, & defensionem, & ad fructificationem eorum, ac fructuum perceptionem commutationem aut venditionem, si necessaria fuerit & similia, maiorem esse solitudinem, quam sit in procuracione, seu collectione elemosynarum sufficientium, & ideo hunc modum viuendi esse conuenientiorē tali religioni. Aliud est non pertinere ad perfectionem talis status in diem viuere, vt sic dicam, & nihil referuare, aut conseruare pro futuro, iuxta prudentem prouidentiam, quia hoc nõ minueret solitudinē, sed augeret, regulariter loquendo. Et ideo inquit ex genere suo perfectius esse congruo tempore cõmunitati necessaria procurare, quoad res vsui ipso consumendas, & pro suis temporibus in moderata quantitate, & pauperibus accommodata conseruare: & hoc confirmat exemplo Christi, qui loculos habebat. Quo exemplo etiam vtitur ad hoc idem confirmandum Augustinus lib. de operibus monach. cap. 23. & sequentibus: & ita etiam exponit verba Christi Mat. 6 in li. 2. de sermone Domini in monte c. 16. Atque hæc doctrina D. Thomæ cõmuniter recepta est ab auctoribus, præsertim religiosis Dominicanis & Franciscanis, vt videre licet in eodem S. Thoma latius opusc. 17. c. 15. & sequentibus, & D. Bonauentura in regulam D. Francisci c. 6. Antonino 3. p. tit. 16. c. 1. §. 3. Paludano in 3. d. 36. q. 3. Syluestro Religio 1. q. 5. & latè Corduba c. 7. q. 12.

VI. Ex qua doctrina constat ad institutum Societatis professæ, maximè pertinere dictum modum paupertatis, nam est idem cum illo, quem D. Thomas explicat, & Societas (vt supra l. 1. ostensum est) maximè intendit, tum contemplando, tum etiam contemplata aliis tradendo. Vnde quo per se & ex vi sui instituti, magis his spiritualibus muneribus in-

Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

cumbit, eò ad maiorem eius perfectionem pertinet hanc paupertatem eligere. Præterea Christus D. hunc modum paupertatis assumpti, vt tom. de vita Christi disp. 28. sect. 2. probatum est, & Apostoli etiam, quos ad prædicandum elegit, hoc etiam vitæ genus professi sunt: nihil enim stabile in particulari habuerunt, vt tomo superiore est ostensum, neq; in communi habere poterant, scilicet in speciali communitate Collegij Apostolici: imò etiam eo tempore, omnia erant in Ecclesiâ communia, non conseruabantur bona stabilia, & immobilia, sed qui habebant agros, aut domos, vendentes afferebant pretia eorum, & ponebant ad pedes Apostolorum, vt dicitur Act. 4. Quòd si aliqua bona stabilia fuerunt tunc in congregatione fidelium, nunquam tamen legitur aliquid peculiare pertinuisse ad Collegium Apostolicum, neque id verisimile est, non enim erat accommodatum eorum ministerio, cum nec simul viuere, nec locum certum aut firmum habere deberent; sed dispersos per vniuersum mundum peregrinari, ac prædicare. quod latius profectus Aluar. Pelagius l. 2. de planctu Ecclesiæ c. 55. Hoc autem vitæ genus, quantum potest imitatur Societas professæ, vt satis in superioribus explicatū est. fuit ergo expediens, vt quātum posset, illam paupertatem imitaretur. Quæ omnia satis ostendunt per se loquendo, hoc ita esse: quod autem etiam id sit expediens, non obstantibus extrinsecis impedimentis, constabit respondendo ad rationes dubitandi.

Ad primum responderetur clericalem habitum nihil impedire, quominus religiosi Societatis, & re ipsa, & in exteriori specie pauperes clerici sint, & appareant: vnde nec paupertas, nec mendicitas dissonat ab huiusmodi habitu quando voluntaria est, & religioso modo exercetur. Neque etiam communis vita, quoad hæc exteriora cibi, & potus obstat huic paupertati, aut onerosam illam reddit aliis fidelibus, cum esse debeat multum moderata, ita vt & pauperibus, & religiosi sit accommodata. Sic enim Christus D. & Apostoli licet ex elemosynis viuerent, ordinariè utebantur communibus cibis, prout illis apponebantur, vt ex variis locis Euangelij intelligi potest, quæ alibi tom. 2. in 3. p. disp. 20. tractata sunt: & generaliter ad prædicatores Euangelicos dixit Christus Luc. 10. Manducate quæ apponuntur vobis. & in eadem domo manete, edentes & bibentes, quæ apud illos sunt.

Ad secundum negatur assumptum, nam potius paupertas omni ex parte perfecta est dispositio valde consentanea in Euangelico prædicatore. hoc enim primò Christus D. exemplo suo confirmauit: deinde hoc ipsum Apostolus docuit, & supra l. 1. c. 2. n. 6. ostendimus, quando Christus D. consulebat relinquere omnia propter Euangelium Marc. 10. specialiter intellexisse propter Euangelium prædicandum, iuxta illud Lucæ 9. Sine vi mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade, & annuncia regnum Dei. Cui doctrinæ consonat quod Eusebius refert lib. 3. Historiæ cap. 31. dicens, etenim plerique omnes discipuli, qui eo tempore vixerunt ardentiorē cõlectū sapientiæ studio incenssi, & pro quodam diuini verbi desiderio animis percussis præceptum seruatoris antea traditum exquisitè exequuti sunt, & huiusmodi opus indigebant facultates suas libenter impertinerent, deinde à domibus suis peregrè profecti, munus obierunt Euangelistarum: atque ita, qui ne adhuc quidem omnino verbum fidei audiuissent Christum prædicare, & Scripturas sanctas: ita Euangeliorum tradere omni cura & cogitatione studuerunt. Cum ergo Societas professæ hoc idem vitæ institutum primariò amplectatur, merito paupertatem exquisitè, id est, exactè & cum omni perfectione colit, nam per se illi etiam conuenit relictis propriis domiciliis per totum mundum peregrinari ad disseminandum Euangelium: habere autem domos, in quibus focij etiam habeant permanentē

si

habi-

VII.

Ad arg. in num. 1.

VIII.

Ad 2. ibid.

habitationem pro aliquo tempore, est quasi accidentarium, quia non poterat aliter convenienter gubernari: & ideo convenientissimum fuit, ut quam paupertatem in missionibus, & peregrinationibus observare debent professi, cum eas etiam sine viatico adire promittant 6. p. Const. cap. 2. §. 13. eandem domus professæ observent, ut eorum vita uniformis sit, & quia semper, & in omni loco eidem muneri evangelizandi incumbere deberent.

IX.
Ad prioram
probationem
in num. 2.

Ad prioram probationem huius secundi argumenti, de maiori sollicitudine, negatur assumptum, siue rem consideremus ex genere suo, siue in particulari, prout in Societate observatur. Primum satis declaratum est in discursu D. Thomæ, qui in 3. p. q. 40. a. 3. eadem ratione probat oportere prædicatores verbi Dei pauperes esse, quia ut vacet verbo, necesse est liberos esse à rerum secularium cura, quod facere non possunt, qui divitias possident. Quod etiam habet Bonau. in Apologia pauperum ar. 2. si autem in particulari prout in Societate hoc exercetur, hæc comparatio, res est manifesta, quia in primis observatur, quod D. Thomas monuit, ut res, quæ præcipue necessariae sunt ad victum, & sustentationem, non querantur quotidiana mendicatione, sed congruis temporibus simul petantur, quoad fieri possit, & conferantur. Deinde quoad ea, quæ frequentius petenda sunt, pauci destinantur, iique sunt ex illis, qui spiritualibus ministeriis inservire non possunt, quique probata virtutis sint, & simul ac sociati incedunt; acque ita omnibus incommodis sine magna difficultate occurrunt: quæ omnia in regulis Societatis commendata sunt, ut constat ex dicta c. 2. 6. partis Const. §. 10. & ex regulis Præpositi toto c. 6. & 8. n. 84.

X.
Ad posterioram
probationem in n. 3.

Ad alteram verò obiectionem, quæ ex parte ipsius muneris prædicandi fumebatur, quia scilicet non cum tanta efficacia & libertate fiet. Respondeo eandem obiectionem fieri posse contra Christi consilium, qui suos prædicatores pauperes esse voluit, imò eis permittit ex Evangelio vivere Luc. 10. & 1. Corinth. 9. Dominus enim (ait Paulus) ordinavit his, qui Evangelium annunciant, ut de Evangelio vivant, id est, eis licentiam concessit, ut Augustinus exposuit: quia futuri erant pauperes, ut ad illud munus essent expeditiores, ut ibi ait glossa: ergo paupertas non impedit libertatem, aut efficaciam prædicatoris; quia si verò sit pauper, solis necessariis erit contentus, nihilque aliud ab hominibus sperabit. Qui autem ita est dispositus, non multum movebitur humano amore, vel timore, ut propterea eius prædicatio minus efficax, minusve libera sit, quam oporteat. Dices, his, & similibus rationibus dicebamus supra, Societatem motam esse, ut stipendia pro Missis, & spiritualibus ministeriis non admittat. Respondeo longè aliud esse, quasi per modum commutationis vni pro alio recipere; aliud verò ex incertis eleemosynis & omnino spontaneis vivere: nam illud prius quandam habet speciem lucri, & reputari potest tanquam fructus certus, vel species quædam reddituum, determinatur etiam ad certas personas cum quibus modus quidam, seu species pacti interuenit, quæ omnia cessant in incertis, & omnino spontaneis eleemosynis, & ideo non est de vtriusque similis ratio. Neque est quod timeatur arduum nimis, aut difficile futurum sustentari ex his solis eleemosynis, secus huiusmodi stipendiis, quia, ut diximus, ad pauperem vitam sustentandam pauca sufficiunt, & sperandum est à divina bonitate (ut dicitur in dict. c. 5. regularum Præpositi) subsidia temporalia non defutura, si & nostri ad querendum Dei regnum sibi & proximis incumbant, & ratione indigentia instituti nostri integritatem violari nunquam sinant.

XI.

Ad incommoda, quæ inferebantur, in primo eo-

rum petitur, cur in Societate pauca domus professæ sint, & quomodo hoc non repugnet perfectioni paupertatis respectu totius Societatis simpliciter, cum res iudicanda videatur ex his, quæ in pluribus inveniuntur. Respondemus primo mirandum non esse hæc domus professas in parvo numero multiplicatas fuisse, quia necessarii sunt incrementi Societatis paulatim progredi à novitiis ad scholares, & à scholaribus ad professos. Necessarium fuit, ut scholares sint in multo maiore numero, quam novitii, & professi, quia tempus novitatus brevis est, comparatione temporis studiorum: & ideo multi in Collegiis simul congregantur, qui in probatione successine existunt. Ex multis etiam scholaribus, pauci respectu ad hos sunt professi: fuit ergo moraliter necessarii prius Collegia multiplicari. Non potuerunt autem simul omnia fieri, mirandum ergo non est quod eodem tempore, quot Collegia multiplicata sunt, & domus etiam probationis ad illa fovenda, & conservanda erectæ etiam sunt professæ domus in magna multitudine multiplicata non fuerint. Imò potius admiratione dignum est, quod tam brevi tempore in tanta personarum, ac domiciliorum varietate tot progressus, & in vnoquoque gradu cum proportionato incremento facti fuerint. Accedit etiam quod populi & civitates potius volunt habere scholas & Magistros ad filiorum in literis & moribus institutionem, quod fit in Collegiis, non verò in domibus professis.

Deinde dicitur per se loquendo, & spectato instituto huius religionis, necessarium esse, ut domus professæ non solum sint in minori numero, quam Collegia, sed etiam absolute loquendo in parvo numero. Primum quidem, quia numerus professorum non potest esse magnus, considerata perfectione, quæ in literis & in spiritu in eis desideratur. Deinde, quia ex ipsis professis ut respondeant vocationi suæ multi necessario debent in missionibus verari, & inter infideles præcipue peregrinari, & domus solum esse debent veluti castra quædam, in quibus professi quidem se recipiant, quando in his missionibus non versantur, frequenter verò ad fructificandum ex illis mittantur. Præterea etiam necessarium est, ut magna professorum pars Collegiis inferuiat, ac proinde in eis commorentur. Nam regulariter illi sunt doctrina & eruditione illustriores, unde etiam consequenter necessarium est, ut illi in literis, & ideo neque ipsi priuati debent professione, quia sunt apti ad docendum, nec Collegia debent eorum utilitate priuari, quod professi sint: quod si in Collegiis vivunt, & seruiunt dignum planè, & iustum, imò & necessarium est, ut eorum bonis sustententur, quo ex fundamento omnis scrupulus iis professis, ac formatis coadiutoribus, qui in Collegiis utiliter vivunt, extimitur in Congreg. 6. can. 6. Ita ergo minuitur numerus personarum, quæ in domibus professis congregandæ sunt. Rursus non negamus ex prædicto genere paupertatis difficiliorem reddi multiplicationem domorum, præsertim cum sit expediens ad bonum earum regimen, & necessarium ordinem conservandum, ut copiose aliquantulum sint, & non in parvo numero personarum, & ita non possunt moraliter loquendo nisi in grauioribus, & ditionibus populis sustentari. Neque verò esset minus difficile eas cum propriis redditibus, ac bonis stabilibus erigere: multo enim facilius est fundare templum, & domum, quæ postea eleemosynis fidelium sustentetur, quàm ei prædia & sufficientes redditus donandi essent, ut verò concedamus dictâ paupertatem fuisse hæcenus, vel timendum semper futurâ esse occasionem minoris multiplicationis professorum domorum, non propterea prætermitti debuit in toto

in toto hoc statu Societatis perfectus hic gradus paupertatis, quia illud incommodum accidentarium est, & perfectio, quæ inde resultat in toto corpore, & in primariis personis eius per se est, & principalis intentio.

XIII. Nec verò inde resultare potest detrimentum aliquis momenti circa ministeria, quæ Societas exercere potest & debet circa profectum animarum, quia in grauioribus populis decursu temporum professæ domus ædificari & sustentari poterunt, mediocres verò ordinariè indigent auxilio Collegiorum, aliis autem minutionibus oppidis per missiones inseruiendum est. Atque ita obiter etiam responsum est ad aliud incommodum, quod inferebatur de multiplicatione Collegiorum, in quibus multi professi sustentantur. Fatemur enim Societatem professam non posse uti bonis Collegiorum, aut domorum probationis, nisi in casibus in Bullis Pontificiis & constitutionibus expressis ut constat ex c. 1. Examinis §. 4. & 4. p. Const. c. 2. §. 5. & 6. p. Const. c. 2. §. 3. Casus autem excepti tres sunt: primò nisi in rebus minimis, nam hæc pro nihilo ducuntur, & ideo ad eximendos scrupulos eximuntur, ut dicitur in Declaratione dist. §. 3. lit. D. ubi exempla etiam ponuntur, quæ pro regula deferuire possunt ad similes casus iudicandos. Secundò excipiuntur professi, qui senio confecti, aut infirmitate grauiati in vinea Domini laborare non possunt. hi enim ex concessione Iulij III. sua Bulla 2. possunt cum facultate Præpositi Generalis, vel alterius, cui ipse suas vices communicauerit in Collegiis habitare, & redditibus eorum ali. Tertia exceptio est si ipsi Collegiis necessarij sunt ad officia literarum, vel eorum gubernationem, & quia hæc vltima necessitas cuius varia exempla ponuntur in citato §. 5. in declarat. lit. E. moraliter deesse non potest, ut explicuimus n. precedenti. ideo mirandum non est, quod nunc de facto plures in Collegiis viuunt, non enim propter se, nec propter penuriam domorum professorum, sed propter ipsa Collegia, & eorum ministeria. De quibus considerandum est, quantum per se instituta sint (ut c. sequenti n. 3. videbimus) ad conseruationem, & augmentum ipsius Societatis: tamen etiam ex speciali intentione esse ordinata ad beneficium reipublicæ, præsertim circa studia & exercitia literarum, quæ in domibus professis fieri nullo modo poterant. Cum hoc autem munere necessariò debent esse coniuncta alia spiritualia ministeria: ut iuuentus non solum in literis, sed principalis in virtute educetur, hæc enim de causa in forma acceptandi Collegia dicitur, partem vnam Collegij debere esse ministeria templi, qualia sunt sacramenta ministrare, concionari, &c. Vnde vltèrius veluti consequutione quadam fit, ut hæc eadem spiritualia ministeria ad omnes proximos eiusdem oppidi, seu ciuitatis, in qua Collegium existit, imò etiam ad vicinos populos extendantur, quia charitas & institutum nostrum hoc exigit, & ita sit communiter ut in collegiis exerceantur ministeria, quæ professorum domorum videntur propria, quia non sunt ita propria quin possint & debeant esse communia ipsis Collegiis, quando charitas & necessitas id postulet, atque etiam plerumque ea est ipsorum fundatorum intentio manifesta.

Primus casus quo professus vnum potest de redditis Collegij.

Secundus.

Tertius.

Collegia ordinantur etiam proxi-
mum bonum
proximi.

Hanc formam
facile appre-
hat s. congr.
can. 8.

tatem in communi obseruari: sunt enim quasi membra heterogenea vnius corporis organici. hæc ergo diuersitas, quoad hanc partem, & ratio eius explicanda superest. Et quia Collegia, & domus probationis, quoad hoc, eundem modum seruant ideo in Collegiis illum declarabimus: & si quid fuerit speciale in domibus probationis, id etiam obiter annotabimus.

Principio igitur supponendū est Collegia Societatis non proheri paupertatem in communi, nec quoad bona mobilia, nec quoad redditus, & bona stabilia, sed esse illorum capacia, imò sine illis admitti, aut fundari non debere, quantum sufficiant ad moderatam sustentationem religiosorum in eo numero, qui pro qualitate, & ministeriis, ac religiosa disciplina vniuersiuique Collegij sint, iuxta intentionem Concilij Tridentini sess. 25. de Regularib. c. 3. constat autem hæc institutio Societatis quoad hanc partem ex constitutionibus eius, & Bullis Pontificiis: in Examine enim sic habetur c. 1. §. 4. *Habitas Societas Collegia, & domus probationis redditibus dotatas.* Et 4. p. c. 2. §. 5. & 6. p. c. 2. lit. A. & in Bullis Pauli III. & Iulij III. de cōfirmatione instituti, *Possint (dicitur) habere in vniuersitatibus Collegium, seu Collegia habentia censu, redditu, seu possessione vrbibus, & necessitatibus studium applicandas.* Idem confirmat Gregorius XIII. in constitutione, *Ascendens Domino.*

Ratio autem huius diuersitatis faciliè reddi potest, applicando discursum ex D. Thoma additum in præcedenti cap. n. 5. Nam cum tria sint genera religionum, actuum scilicet, quoad externa, & corporalia opera misericordiæ sumptus aliquos requirentia, ut sunt hospitalitas, vel militia: & contemplatiuum tantum, & contemplatiuum secundum, ut sic dicam, id est, communicatiuum perfectionis erga proximos, Societas omisso primo genere, duo alia complectitur, in domibus quidem professis tertium, & ideo in eis habet paupertatem illi generi vitæ accommodatam: in Collegiis autem, & domibus probationis aliquanto magis secundum religionis genus participat. Docuit autem D. Thomas, in religionibus, quæ contemplationi tantum vacant, accommodatam paupertatem esse quæ in communi bona stabilia, & redditus admittat: ergo hanc debuit Societas in his domibus & Collegiis obseruare. Quod autem in domibus probationis vitæ contemplatiuæ præcipuè vocetur, per se manifestum est, quia omnino sunt ad spirituales nostrorum institutionem, & exercitationem ordinata, & ideo in eis præcipuum studium est orationis, & contemplationis, & lectionis spiritualis & cōmunicationis verbi Dei, quæ ad ipsos religiosos excitandos, & instruendos conferat, non prætermissa exteriori actione, quæ ad eorundem profectum conferat. Circa proximos verò per se non occupantur, nam si aliquid concomitanter sit & quasi per redundantiam, id moraliter non consideratur.

De Collegiis verò posset aliquis dubitare, quia multum actionis circa proximos habere videntur, ut ad calcem præcedentis capitis attigimus. Retamen vera, principale eorum institutum in contemplatione versatur, quia omnis veritatis cognitio, aut inquisitio, quæ ad illuminationem circa veritatem ipsam ordinatur, sub contemplatione comprehenditur. hæc autē Collegia ad hoc præcipuè ordinantur, ut scholares circa veritatis cognitionem proficiant. Deinde est genus hoc contemplationis diuersum sit ab alia contemplatione merè spirituali, quæ non solum cognitione, sed etiam affectu erga Deum exercetur, tamen quantum ad præsens attrinet, eiusdem rationis est, & eadem de causa illud genus paupertatis postulat. Nam in vtroque maxime necessaria est animi quies, & carentia sollicitudinis.

Sf 2

dinis,

I.
Assertio.

II.

Applicatur
hæc D. Th.
doctrina
nonstantib.

III.
Applicatur
Collegiis.

Vide Vgon.
1.3. dist. 15.
Genus paupertatis postulat. Nam in vtroque maxi-
me necessaria est animi quies, & carentia sollicitu-
dinis.

C A P V T XII.

Ad quam paupertatem in communi Collegia Societatis, & domus probationis obligentur.

Quamuis ex Collegiis, & vtrisque domibus probationis, & professis vnum corpus Societatis coalescat: nihilominus non eodem modo pauper Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.